

Sygn. akt	III AUa 907/13
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 grudnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocylowska SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **12 grudnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. Z. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **27 maja 2013 r.** sygn. akt **IV U 1378/12**

I. oddala apelację ,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawcy J. Z. (1) kwotę 147,60 (słownie sto czterdzieści siedem złotych 60/100) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt III AUa 907/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z 19 lipca 2012 roku, powołując przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił wnioskodawcy J. Z. (2) prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie wykazał co najmniej piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie pozwany Zakład odmówił uwzględnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Autosanie w S. od 2 stycznia 1980 r. do 29 listopada 1990 r. od 1 grudnia 1990 r. do 18 lipca 1993 r. oraz od 27 lipca 1993 r. do 10 listopada 1997 r. na stanowisku ślusarza i ślusarza – montera, podnosząc, że praca w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie jest zatrudnieniem wykonywanym w warunkach szczególnych, gdyż nie stanowi pracy przy spawaniu.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem J. Z. (1) zarzucił, iż wbrew stanowisku organu rentowego, w zakwestionowanych okresach pracował jako spawacz i ślusarz – spawacz bezpośrednio przy spawaniu, na którą to okoliczność wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania zawnioskowanych świadków.

W załączeniu przedłożył kopie świadectw pracy w szczególnych warunkach z 12 czerwca 2012 r. i 14 września 2000 r. wydane przez (...) S.A. w S..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie wniesionego środka zaskarżenia, podtrzymując w całości prezentowane w decyzji stanowisko.

Wyrokiem z 27 maja 2013 r. sygn. IV U 1378/13 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. Z. (1) podjął zatrudnienie w (...) (...) 1969 r. Początkowo zajmował stanowisko tokarza, kolejno ślusarza na Wydziale Obróbki Plastycznej – w Z., a następnie na Wydziale Wykończeniowym Autobusów. 2 stycznia 1980 r. został przeniesiony na równorzędne stanowisko w Wydziale S.– (...). Na wydziale tym zatrudnieni byli pracownicy na stanowiskach ślusarzy i spawaczy. Wnioskodawca pracował jako spawacz przy montażu kadłubów autobusów. Zajmował się spawaniem ścian i dachu autobusu do ramy. Przy montowaniu kadłubów zatrudnieni byli również ślusarze, którzy nakładali elementy konstrukcji na ramę i przygotowywali materiał do spawania, a w trakcie spawania podtrzymywali spawane elementy konstrukcji.

Z dniem 1 lipca 1982 r. wnioskodawca został przeniesiony na Wydział W – 18, na którym prowadzono produkcję na potrzeby wojska. Na wydziale tym skarżący wykonywał pracę spawacza, choć formalnie, z uwagi na brak uprawnień spawalniczych, był zatrudniony na stanowisku ślusarza. Do jego obowiązków należało spawanie ram do furgonów. Na wydziale tym J. Z. (1) pracował do końca zatrudnienia, czyli do 10 listopada 1997 r. Nadto, Sąd Okręgowy ustalił, iż ówczesny pracodawca wystawił wnioskodawcy trzy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w datach kolejno : 14 września 2000 r., 12 czerwca 2012 r. i 6 lipca 2012 r. W oparciu o przeprowadzone dowody Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca w czasie zatrudnienia na wydziale spawalniczo – montażowym oraz wydziale W-18 wykonywał wyłącznie prace spawalnicze o których mowa w dziale XIV poz.12 Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stąd ustalone przez Sąd okresy pracy w szczególnych warunkach od 2 stycznia 1980 r. do 29 listopada 1990 r. od 1 grudnia 1990 r. do 18 lipca 1993 r. i od 27 lipca 1993 r. do 10 listopada 1997 r., przekraczające łącznie piętnaście lat, uprawniają wnioskodawcę do emerytury określonej w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją organ rentowy, zarzucając, iż przy jego wydaniu doszło do naruszenia:

- art. 227 kpc w zw. z art. 278 kpc przez nieprzeprowadzenie przez Sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego do spraw organizacji i zarządzania przemysłem i BHP, co w konsekwencji nie pozwala na wszechstronną i jednoznaczną ocenę charakteru pracy wnioskodawcy na zajmowanych przez niego w spornych okresach stanowiskach,

- art. 233 kpc przez wybiórcze rozważenie i ocenę zebranego materiału dowodowego w szczególności przez przyznanie mocy dowodowej zeznaniom świadków, a odmówieniu wiarygodności oświadczeniu zakładu pracy z 6 lipca 2012 r. co w konsekwencji doprowadziło do ustalenia, że wnioskodawca legitymuje się piętnastoletnim okresem pracy w szczególnych warunkach,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 pkt. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a to, przez błędną ich wykładnię polegającą na przyjęciu, że w okresach zatrudnienia w (...) S.A. objętych wyrokiem wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach, podczas gdy charakter jego pracy nie odpowiada stanowiskom pracy w warunkach szczególnych wykazanych w Wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

W uzasadnieniu apelujący naprowadził, że zeznania słuchanych w sprawie świadków nie korelują w żaden sposób z dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy, a nadto zeznania te zawierają liczne rozbieżności, w szczególności co do tego czy wnioskodawca w spornym okresie wykonywał tylko i wyłącznie prace spawacza. Apelujący naprowadził, że stanowiska ślusarza i montera są stanowiskami o charakterze pomocniczym i nie można uznać ich za stanowiska pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach tylko z tego względu, że znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. Zaznaczył również, że z wystawionego przez zakład pracy świadectwa pracy w szczególnych warunkach wynika, że wnioskodawca pracował jedynie w pobliżu stanowisk spawalniczych. W konkluzji pozwany organ wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie wniesionego odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, ustalił i zważył, co następuje :

Apelacja pozwanego Zakładu nie jest uzasadniona, bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z 27 maja 2013 r. jest zgodny z prawem.

Na wstępie niniejszych rozważań należy zauważyć, iż przedmiotem postępowania jest kwestia uprawnień J. Z. (1) do emerytury w obniżonym wieku z tytułu powoływania się wnioskodawcy na spełnienie przesłanek wymienionych w art. 184 i 32 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podane normy umożliwiają skuteczne ubieganie się o emeryturę po wykazaniu stażu emerytalnego (tj. okresów składkowych i nieskładkowych) w wymiarze 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w wieku obniżonym od wieku powszechnego (czyli 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat dla mężczyzn), po wykazaniu do dnia wejścia w życie ustawy tj. do 1 stycznia 1999 roku, co najmniej piętnastu lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Niekwestionowanym w rozpoznawanej sprawie pozostawało, że J. Z. (1) posiada wymagany ogólny staż emerytalny, osiągnął 60 lat życia oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Jedyną kwestią sporną jest to, czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej piętnastoletnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, przypadającym przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy zakwestionował bowiem dowodzony przez wnioskodawcę jako okres pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia w Autosanie w S. od 2 stycznia 1980 r. do 29 listopada 1990 r. od 1 grudnia 1990 r. do 18 lipca 1993 r. oraz od 27 lipca 1993 r. do 10 listopada 1997 r., wskazując że praca na

zajmowanych przez wnioskodawcę stanowiskach pracy definiowana jest jako praca w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, która z kolei nie stanowi pracy w szczególnych warunkach wymienionej w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd I instancji po przeprowadzeniu postępowania dowodowego - a to, na podstawie akt rentowych i akt osobowych wnioskodawcy, a także zeznań świadków, jak i wnioskodawcy - które to dowody uznał za wiarygodne - ustalił, iż od 2 stycznia 1980 r. do 29 listopada 1990 r., od 1 grudnia 1990 r. do 18 lipca 1993 r. i od 27 lipca 1993 r. do 10 listopada 1997 r., r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy J. Z. (1) wykonywał prace spawalnicze wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 12 Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ustalenia powyższe Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w pełni podziela – znajdują one bowiem potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, którego sędziowska ocena, wbrew sformułowanym w apelacji zarzutom, nie budzi wątpliwości. Zaznaczyć należy, iż w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie mają zastosowania ograniczenia dowodowe wynikające z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz.U. nr 237 poz. 1412). Nie ma zatem przeszkód, aby w oparciu o inne niż z dokumentów dowody poczynić istotne w sprawie ustalenia, pod warunkiem jednak, że zebrany materiał dowodowy, na takowe ustalenia pozwala. Przeprowadzone w niniejszym postępowaniu sądowym dowody niewątpliwie pozwalały na ustalenie faktycznie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności na przestrzeni spornego okresu, a dalej na zakwalifikowanie tych czynności jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, ustalenie rodzaju rzeczywiście wykonywanych przez odwołującego się czynności umożliwiła zaliczenie spornego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Podkreślić należy, odnosząc się tym samym do podnoszonego w apelacji zarzutu, że wnioskodawca w spornym okresie zajmował stanowiska ślusarza i ślusarza – montera, iż dla uwzględnienia okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych nie jest istotna nazwa zajmowanego stanowiska, ale wykonywanie określonej pracy, ujętej

w wykazach, stanowiących załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (por. uzasadnienie wyroku SN z 21 kwietnia 2004 r. II UK 337/03, OSNP 2004/22/392). Podkreślić w tym miejscu należy, że świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez zakład pracy jest środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych, to jednak, jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, podlega ono kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Uprawnionym do jego weryfikacji jest nie tylko Sąd ale również organ rentowy. Sam zatem fakt legitymowania się takim dokumentem nie przesądza jeszcze, o tym, że okresy które zostały w nim ujęte rzeczywiście były okresami, w których pracownik wykonywał określoną w nich pracę w szczególnych warunkach, a dalej, że okresy te zostaną ostatecznie uwzględnione w postępowaniu o przyznanie świadczeń emerytalno – rentowych, jako wykazane okresy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w tak określonych warunkach. Nadmienić należy, że w rozpoznawanej sprawie zakład pracy trzykrotnie wystawiał wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, modyfikując w ich treści bądź stanowiska pracy zajmowane przez J. Z. (1), bądź okresy w których miał on wykonywać pracę wskazaną w ich treści. Już ta okoliczność poddaje w wątpliwość wiarygodność tych dokumentów. Nadmienić należy, że w ostatnio wystawionym świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach datowanym 6 lipca 2012 r. wskazywano, iż wnioskodawca wykonywał pracę na stanowiskach, ślusarz, ślusarz – monter, ślusarz, gdy tymczasem z treści ogólnego świadectwa pracy z 29 lipca 1997 r. wynika, że zajmował on stanowisko tokarza, ślusarza – spawacza, a świadectwo to nie było przez zakład pracy modyfikowane. Wykazane nieścisłości dotyczące faktycznie zajmowanych przez wnioskodawcę w okresie objętym sporem stanowisk pracy, związanych w ocenie tutejszego Sądu, w szczególności z kwestią braku po stronie wnioskodawcy formalnych uprawnień spawacza, w świetle wyników przeprowadzonego postępowania dowodowego, zasadnie zostały przez Sąd Okręgowy zweryfikowane zeznaniami świadków. Prawidłowo zatem Sąd ten przyjął, że odwołujący się wykazał, iż w spornych okresach faktycznie wykonywał prace spawacza, a dalej, że spełnia warunki

do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, gdyż legitymuje się co najmniej piętnastoletnim okresem takiej pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wobec powyższego apelację pozwanego – jako pozbawioną podstaw faktycznych i prawnych - oddalono na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 98 kpc. Należy przypomnieć, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej podlegają rozliczeniu między stronami stosownie do reguł rozliczania tych kosztów zawartych w § 19 - § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013, poz.461). Jeżeli strona korzystająca z pomocy prawnej z urzędu wygrywa proces (jak ma to miejsce w tej sprawie), koszty adwokackie zasądza się od przeciwnika na rzecz tej strony. Swoje prawa przewidziane w art. 122 kpc pełnomocnik z urzędu może realizować przez uzyskanie klauzuli wykonalności na swoje nazwisko. W sytuacji gdy nie ma podstaw do obciążenia przeciwnika procesowego strony korzystającej z instytucji pomocy prawnej z urzędu, kosztami procesu lub gdy egzekucja tych kosztów okazała się bezskuteczna, aktualizuje się odpowiedzialność Skarbu Państwa za koszty udzielonej pomocy prawnej.

(...)

(...)

- (...)

- (...)

2/. (...)